

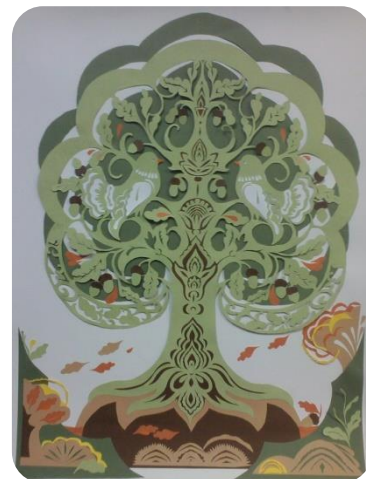
Заняття №5. Мова символів у витинанках.

Кожен вид народного декоративно-ужиткового мистецтва несе в собі не лише красу та доцільність, а й глибокий зміст. Багато інформації зашифровано українськими майстрами в орнаментах. Символи, які використовувались для оздоблення оселі, посуду, одягу, рушників, килимів, писанок, а згодом і у витинанках, повинні були оберігати житло і тих, хто у ньому знаходиться від усіляких негараздів. Тому усе вишите, розписане і вирізане руками людей слугувало оберегами. Їх робили на добро, щастя, урожай, кохання тощо.

Витинанка виникла пізніше від інших видів декоративно-ужиткового мистецтва. Тому символи, які сформувались у вишивці та писанкарстві були перенесені і у витинанку.

Ромб і квадрат – це давній символ землі. **Крапки** у центрі ромба означали засіяне поле, що дасть великий урожай. Сучасні майстри, наслідуючи традиції, трактують ці символи по своєму. Нині збереглась традиція робити сніжинки у формі квадрата.

«**Дерево життя**» – це символ родини, роду. Він характерний для усіх регіонів України. У витинанці воно зображується у вигляді дерева з листям, квітами, плодами, корінням або вазоном, птахами, інколи з копитними тваринами, зрідка з людськими постатями. Ще одним із найпоширеніших зображень на Україні є **Берегиня**. Вона зображувалась із піднятими угору руками. Це символ життя та родючості, матері усього живого. Цей образ до нас дійшов ще з часів трипільської культури.



Риба – давній символ Християнства, а також символ життя.

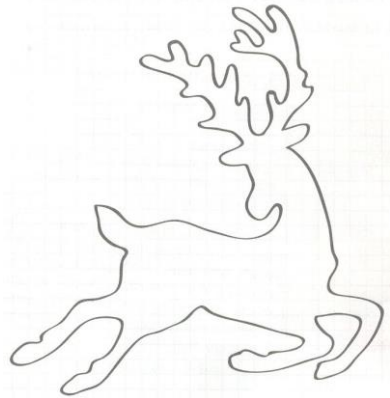
Півень – символ Ісуса Христа. За народною прикметою він відганяв нечисту силу.

Пара голубів – символ вірного кохання та злагоди в родині.

Бик вважався втіленням сили – символом землі.

Олень – охоронець добробуту в родині.

Сова – символ мудрості.



Широко використовується витинанка в оформленні книг, журналів, вітрин. Вона знайшла поширення не тільки серед українських витинальників, а й за кордоном. Композиції паперових прикрас використовуються і для сценографії. Особливо народні витинанки є вдячним джерелом для оформлення різноманітних вистав, концертів, також для створення сценічного одягу. Особливого поширення набула витинанка у декорванні життєвого середовища в містах. Використовують витинанки і при створенні композицій вишивок чи мережив. Нині українська витинанка переживає етап трансформації на ґрунті досягнень народної творчості та експериментів.

Сучасні витинанки розвиваються у двох напрямках. Одні майстри дотримуються народних традицій у виготовленні, в особливостях створення композиції, у використанні символіки. Інші майстри – експериментують у всьому. Зараз витинанки використовують як станкові прикраси інтер'єрів, а також широко застосовують у поліграфії для оздоблення книг, журналів плакатів тощо.

